

La crisi: vies de sortida

La devaluació interna ja és una realitat a l'Estat espanyol

MECANISME La caiguda dels costos laborals i la seva repercussió en l'abaratiment de les exportacions han fet més competitiu els productes locals **VIES** Els acadèmics lamenten que la productivitat no es basi en el valor afegit o en la tecnologia

M. Moreno
BARCELONA

La cancellera alemanya, Angela Merkel, es congratula fa pocs dies perquè els duríssims ajustaments que s'han exigit als països del sud europeu estan "donant resultats" i assegura que s'hi està "millorant la competitivitat". Del mateix parer s'expressen els experts catalans, que opinen que els sacrificis que s'han fet aquests últims anys s'estan traduint en la desitjada "devaluació interna", és a dir, l'abaratiment general de productes i serveis que els ha de fer més atractius i, per tant, més competitiu en el mercat exterior que, de retruc, és el que se suposa que ens ha de fer superar la crisi a tots plegats.

"Es guanya competitivitat no a través d'una devaluació de moneda, que en el nostre cas seria impossible, ja que depenem de les decisions del Banc Central Europeu, sinó amb costos inferiors, que en aquests moments es resumeixen en el fet que els salaris reals cauen", explica José García Montalvo, catedràtic d'Economia a la Universitat Pompeu Fabra. Això sí, Montalvo aclareix que perquè el mecanisme tingui lloc, cal que els salaris "caiguin més de pressa que els pre-

sempre que impliqui un augment dels marges empresarials, podria ajudar a animar la inversió i la internacionalització".

Aproximacions al càlcul
En el cas de l'Estat espanyol, però, confirma Montalvo, mentre els salaris s'estan contentint, es pot comprovar més per mes com l'IPC continua disparat, tot i que, com precisa el catedràtic, "la inflació que compta és la subjacent", o sigui, la que exclou els productes sotmesos a grans fluctuacions (combustibles i productes agrícoles), perquè és clar que sobretot en el cas del petroli, la inflació no està basada en cotitzacions internes sinó en les dels països productors.

Descomptant-ne, però, aquests factors externs, la pressió fiscal, a l'alça, tampoc no deixa caure els preus i emmascara la veritable davallada del preu de les coses. D'altra banda, els salaris han reulat de manera dràstica, un factor que, com puntualitza Montalvo, "tampoc no es veu gaire reflectit en els costos laborals globals, encara molt llastats per les indemnitzacions dels acomiadaments massius dels últims anys".

Tot i la falta d'indica-

Les frases

"No hi ha manera de comptabilitzar la devaluació interna, caldria fer-hi un indicador 'ad hoc'"
José García Montalvo
CATEDRÀTIC DE LA UNIVERSITAT POMPEU FABRA

"La reducció del nombre de treballadors en actiu ha fet augmentar la productivitat"
Joan Tarradellas
PROFESSOR DE L'ESCOLA DE NEGOCIS EADA

us". La pèrdua de poder adquisitiu es tradueix, indica, en "una tornada al nivell de les possibilitats reals dels ciutadans".

"La clau de tot plegat és ajustar salaris a la produc-

tivitat", coincideix Joan Ramon Rovira, cap del servei d'estudis de la Cambra de Comerç de Barcelona. Entre els beneficis d'aquest mecanisme hi ha que, "segons com es faci, i

Abaratir: un arma de doble tall

El procés de devaluació interna també implica un cantó no tan prometedori, ja que, com comenta Joan Ramon Rovira, cap d'estudis de la Cambra de Comerç barcelonina, "també és cert que si cauen a l'unison preus i salaris, es produeix una baixa de preus nominals en l'economia i això es tradueix de manera dramàtica en un augment del pes dels deutes adquirits amb relació a l'esforç que cal fer per retornar-los".

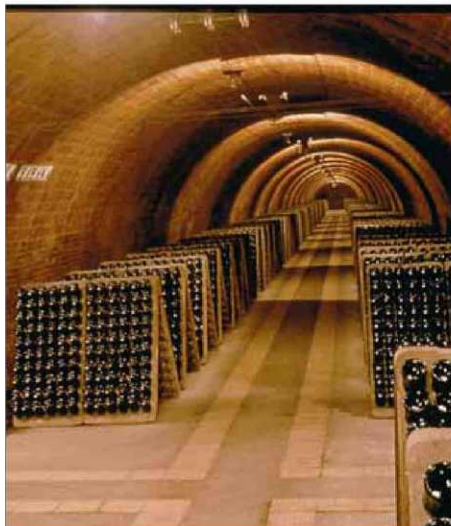
L'expert de la Cambra posa, per fer-ho més entenedor, un exemple equiparable: Imaginem-nos una persona amb un sou equivalent a 1.500 euros, que està pagant una hipoteca valorada en 150.000 euros. Amb la crisi, aquest ciutadà veu com, el seu salari cau a 1.100 euros mentre que el valor de la seva hipoteca no s'ha modificat. Rovira rebla: "En una economia endeutada, aquest efecte complica molt les coses."

passa a la pàgina següent

Economia

La crisi: vies de sortida

Pupitres de cava, un producte clau en l'exportació ■ ARXIU

ve de la pàgina anterior

dors agregats *ad hoc*, i al marge de les dades objectives de l'exportació, per Montalvo, resulten molt significatives les evolucions dels preus de l'habitatge —que, per cert, no es reflecteixen a l'IPC—, i l'èxit que les inversions immobiliàries a l'Estat espanyol estan tenint per a inversors transfronterers: “Molts pisos s'estan venent a xinesos o russos”, subratlla el catedràtic.

Reduir el llast

Sigui com sigui, Rovira creu que és l'única manera de despalanquejar una economia fortament endeutada: “Cal portar al cantó positiu el saldo per compte corrent (és a dir, la suma dels saldos dels comptes de mercaderies, serveis, rendes i transferències), i això significa generar prou rendiments que permetin retornar els deutes adquirits.”

Per tant, si fa uns cinc anys el saldo de la balança per compte corrent a l'Estat espanyol era negatiu, per un valor aproximat d'un 10% del PIB —circumstància que va desencadenar la necessitat d'endeutar-se amb uns magnituds tan insuportables— aquest saldo s'ha anat reduint i ara com ara la balança comercial (diferència entre exportacions i importacions) ja s'ha equilibrat i indica tímids valors positius: “Tot plegat es fa de manera penosa, però es va avançant”, diu el cap d'estudis de la Cambra.

A aquest procés, que

per la majoria d'observadors és la inevitable i única via d'escapament de la crisi, hi posa objeccions Joan Tarradellas, professor de l'escola de negocis Eada. D'entrada, perquè denota que, al costat de la baixada de salaris, també hi ha hagut una baixada substantiva de treballadors en actiu per l'intens ritme de destrucció de llocs de treball.

Com que aquesta ha estat més intensa que la caiguda del PIB, l'efecte immediat és l'augment de la productivitat per cada treballador en actiu, un treballador que, per tant, “cobra bastant menys i treballa força més”.

Finlàndia o la Xina?

Més enllà de les connotacions particulars que això comporta, Tarradellas és de l'opinió que “la millora de la competitivitat hauria hagut d'anar per altres camins, és a dir, mitjançant la producció de més valor afegit, més inversió en tecnologia, en R+D+i i un suport decidit a les empreses que apostin per aquest valor afegit.”

Tarradellas és molt gràfic en la seva definició: “Caldria haver buscat un augment de la productivitat a l'estil finlandès, on el PIB creix més que els salaris, que també creixen, i tot amb els mateixos ocupats, mentre que aquí el que ha passat és que hi ha hagut disminució salarial i increment de la càrrega de treball de la gent que ha conservat la feina”. “Ens hem emmirallat més en la Xina que no pas en Finlàndia”, conclou. ■

Vendre fora, l'única alegria

RITME • Les exportacions catalanes i espanyoles han avançat des del 2007 més que les de venedors nats com ara Alemanya i Holanda **AMENANÇA** • Segons moltes instàncies, els salaris nominals encara haurien de retrocedir més

Càrrega i descàrrega de contenidors al port de Tarragona ■ J.C. LEON / ARXIU

M.M.
BARCELONA

Després de quatre o cinc anys de males notícies macroeconòmiques, cal donar importància a “l'elevada resiliència de l'exportació catalana”. Joan Ramon Rovira, cap d'estudis de la Cambra de Comerç de Barcelona, emfasitza l'atenció en aquesta bona dada, que reflecteix l'anhelat repunt d'una competitivitat que s'havia perdut en els anys previs a la crisi.

Així, si fins al 2007, les exportacions catalanes (i també les del conjunt de l'Estat espanyol) creixien a un ritme inferior al dels gegants exportadors europeus, les xifres més recents de què disposa la Cambra barcelonina revelen que la situació s'ha capgirat i les vendes enllà de les fronteres van a molt bon ritme. Així, prenent com a base l'any 2007, i establint un valor 100 per a les exportacions d'aquell exercici, les vendes catalanes a l'exterior, a preus constants i sense tenir en compte el que es ven a la resta de l'Estat espanyol, van arribar el 2011, l'últim any en què s'ha calculat, a un nivell de 107,6. Mentrestant, exportadors nats com ara Alemanya i Holanda

han vist aquesta ràtio augmentada, però menys que la catalana, ja que s'han situat, respectivament, en 106,9 i 107,4 punts.

Dades sorprenents

Dins del rànquing també hi hauria, al darrere del dinamisme exportador català, la UE-15, és a dir, incloent-hi el Regne Unit, que en el període esmentat hauria passat dels 100 punts inicials a 102,7, i els EUA, que, tot i que han pogut devaluar

Els observadors celebren l'elevada resiliència de les exportacions catalanes al llarg dels anys de crisi

per la seva sobirania monetària, han avançat una dècima menys que Catalunya, fins a 107,5 punts. En el rànquing destaca, però, l'Estat espanyol en conjunt, que ha progressat més que adequadament i ha pujat la ràtio a 111 punts, mentre que Finlàndia, en bona part per la crisi del seu estandard, el fabricant de telèfons mòbils Nokia, ha retrocedit fins als 85 punts.

Una sort diferent han viscut uns salaris que tenen ara com ara un fu-

tur incert, ja que moltes veus i institucions, des del Nobel Paul Krugman fins a la patronal CEOE passant pel mateix Banc Central Europeu, ja han dit que la caiguda està trigant molt i és insuficient i que potser caldria imitar el model d'Irlanda, on el retrocés salarial ha estat proporcionalment més substancials, al voltant d'un 25%.

De moment, les dades revelen que els salaris pugen una tercera part del que pugen els preus. D'aquesta manera, l'increment salarial mitjà pactat en els convenis dels tres primers trimestres de l'any va ser d'un 1,3%, mentre que l'IPC espanyol se situava al setembre en un 3,4%. Les dades de l'INE van demostrar que gairebé dos milions d'assalariats havien hagut d'acceptar pujades inferiors a l'1%.

Per aquest any hi ha un pacte entre sindicats i patronal que fixa avenços mínims, al voltant de mig punt, per a cadascun dels pròxims tres anys, molt per sota de l'IPC previst, a diferència d'anys enrere, en què es volia mantenir el poder adquisitiu dels treballadors. Si és una mesura exagerada es veurà a l'consum intern, que, includiblement, es veurà afectat, amb la seva corresponent ponderació en el PIB. ■